

## Πώς βαθμολογούνται οι εκθέσεις

### Κριτήρια για αντικειμενική αξιολόγηση.

Το πρώτο πράγμα που πρέπει να προσέξει ο διορθωτής με την προσεκτική ανάγνωση του γραπτού είναι αν ο μαθητής κατανόησε σωστά όλες τις απαιτήσεις του θέματος και αν ανταποκρίνεται σ' αυτές.

Γραπτά που δείχνουν ολοφάνερα ότι η σκέψη του μαθητή κινείται **έξω από το θέμα** βαθμολογούνται από **0-5**.

Η βαθμολόγηση ενός γραπτού γίνεται με βάση τρία επιμέρους στοιχεία:

| A/A | Κριτήρια    | Βαθμός |
|-----|-------------|--------|
| 1   | Περιεχόμενο | 0-10   |
| 2   | Δομή        | 0-4    |
| 3   | Μορφή       | 0-6    |

### I. Περιεχόμενο

Είναι το σύνολο των οργανωμένων σκέψεων που διατυπώνει ο μαθητής στο δεδομένο πρόβλημα.

#### A. Θετικά στοιχεία θεωρούνται:

1. Η ξεκάθαρη θέση που παίρνει ο μαθητής απέναντι στο πρόβλημα. Η προσωπική αυτή θέση μπορεί να είναι αντίθετη με τις ως τώρα γνωστές και παραδεκτές απόψεις, αρκεί να είναι τεκμηριωμένη. Ο βαθμολογητής δεν πρέπει να επηρεάζεται από τη δική του άποψη.
2. Το είδος των γνώσεων - σκέψεων που χρησιμοποιεί ο μαθητής για να στηρίζει τη θέση του και μαζί η κριτική του ικανότητα και η ορθότητα της επιλογής των προσφορότερων γνώσεων. Ο βαθμολογητής δηλαδή πρέπει να προσέξει αν οι γνώσεις είναι αφομοιωμένες και αποτελούν κτήμα του μαθητή, αν

ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις του θέματος και έχουν λειτουργική σχέση μ' αυτό, αν βασίζονται στα ουσιαστικά γνωρίσματα των δεδομένων εννοιών.

3. Ο τρόπος που οργανώνει τις σκέψεις του και η ικανότητά του να τις δίνει μορφή λογικών επιχειρημάτων με αποδεικτική δύναμη και αξία.

4. Ο πλούτος και η ορθότητα των επιχειρημάτων που χρησιμοποιεί για να δικαιολογήσει τις απόψεις του.

5. Η ελευθερία, η ευρύτητα, η άνεση και η σοβαρότητα της σκέψης. Η έλλειψη προκατάληψης και εριστικής διάθεσης.

#### **B. Σφάλματα για το περιεχόμενο θεωρούνται:**

1. Η προβολή μιας φανερά παράλογης ή ακαθόριστης θέσης.

2. Η έλλειψη προσπάθειας για λογική κατοχύρωση μιας ορθής θέσης.

3. Η φτωχή και περιορισμένη επιχειρηματολογία.

4. Η απλή παράθεση ξένων αναφομοίωτων γνώσεων.

5. Ο περιττός φόρτος ιστορικών και άλλων παραδειγμάτων.

6. Η αναπλήρωση της έλλειψης επιχειρημάτων με παραγγέλματα, συμβουλές, ρητά, γνώμες στοχαστών. Των στοιχείων αυτών είναι αποδεκτή η μετρημένη χρήση και μάλιστα όταν έρχονται σε ενίσχυση των λογικών επιχειρημάτων.

7. Τα παρείσακτα στοιχεία που δεν περιέχονται στις απαιτήσεις του θέματος.

8. Τα γενικά και αυθαίρετα συμπεράσματα.

9. Η ανάπτυξη δευτερευόντων σε σημασία σημείων σε βάρος των πρωτευόντων.

10. Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η αδυναμία του μαθητή να δει την ουσία του προβλήματος και να μπει στον πυρήνα του. Αδυναμία, δηλαδή, είναι η κίνηση της σκέψης του στην περιφέρεια του θέματος.

## **II. Δομή (Διάρθρωση των σκέψεων)**

### **A. Θετικά στοιχεία θεωρούνται:**

1. Η λογική διάταξη των σκέψεων, η οργανική και αρμονική σύνδεση μεταξύ τους, έτσι που να βγαίνει η μια μέσα από την άλλη κατά λογική ακολουθία και ακόμη η συγκρότηση των σκέψεων σε πειστικά επιχειρήματα.
2. Η ορθή κατάταξη των επιχειρημάτων σε κλιμακωτή μορφή.
3. Η προοδευτική αποκάλυψη και δικαιολόγηση της προσωπικής θέσης.
4. Η φυσική και αβίαστη κατάληξη σ' ένα λογικό συμπέρασμα.
5. Η ανεξαρτησία από προκαθορισμένα γενικά πρότυπα (καλούπια) και η πρωτοτυπία.

### **B. Σφάλματα για τη δομή θεωρούνται:**

1. Η έλλειψη καθορισμένης πορείας και η άτακτη παράθεση των σκέψεων.
2. Η έλλειψη ενότητας είτε ανάμεσα στα μέρη (πρόλογο, κύριο θέμα, επίλογο) είτε ανάμεσα στις επιμέρους σκέψεις και επιχειρήματα.
3. Η κυκλική πορεία στην ανάπτυξη που δεν προωθεί τη σκέψη με νέες εμπνεύσεις, αλλά την επαναφέρει στο σημείο αφετηρίας με επαναλήψεις και αναμασήματα.

## **III. Μορφή**

### **A. Θετικά στοιχεία θεωρούνται:**

1. Η ακρίβεια της διατύπωσης, η σαφήνεια και η καθαρότητα, η μετρημένη χρήση των εκφραστικών τρόπων.
2. Η συμφωνία του λόγου με τις απαιτήσεις του περιεχομένου.
3. Η ομοιομορφία του λόγου σ' ολόκληρη την έκθεση, που δείχνει ότι οι διατυπωμένες σκέψεις είναι προσωπικό κτήμα του μαθητή.

4. Ο λογικός, λεκτικός και εκφραστικός πλούτος, που αντιστοιχεί με τον πλούτο των σκέψεων.

5. Η ευανάγνωστη γραφή, το καθαρογραμμένο γραπτό, η ορθή χρήση των σημείων στίξης, η ορθή διάκριση των παραγράφων.

### **B. Σφάλματα για τη μορφή θεωρούνται:**

1. Η εκφραστική ανακρίβεια, η ασάφεια και αοριστία, το σκοτεινό ύφος και ο επιφανειακός εκφραστικός πλούτος (βερμπαλισμός, κενολογία).

2. Ο ιστορισμός, ο ρητορισμός, ο λογοτεχνισμός, η φλυαρία, η ωραιολογία.

3. Η εκφραστική ανομοιομορφία.

4. Η εκφραστική δυσκαμψία και φτώχεια, που συχνά συνοδεύεται από τη μονότονη επανάληψη λέξεων και εκφράσεων.

5. Η ανάμειξη της δημοτικής και της καθαρεύουσας.

6. Τα γραμματικά και συντακτικά λάθη. Η επισήμανσή τους πρέπει να γίνεται σύμφωνα με τους κανόνες, που περιέχουν τα σχολικά εγχειρίδια (ΝΕ Γραμματική και Συντακτικό της ΝΕ).

7. Η ακαταστασία του γραπτού, η κακή χρήση της στίξης, η έλλειψη παραγράφων (όσον αφορά τη μορφολογία τους, δηλαδή τα διαστήματα στο χωρισμό τους), οι συχνές διαγραφές λέξεων και φράσεων και οι μουντζούρες.

### **Γενική θεώρηση του γραπτού**

Η προσπάθεια αξιολόγησης της έκθεσης με την πρόσθεση των επιμέρους βαθμών μπορεί να μην ανταποκρίνεται στο αίσθημα για δίκαιη βαθμολόγηση. Ο ίδιος ο διορθωτής αισθάνεται πολλές φορές την ανάγκη να δει το γραπτό στο σύνολό του. Άλλωστε περιεχόμενο, δομή και μορφή, ουσιαστικά δεν διαχωρίζονται. Γι' αυτό καλό είναι η βαθμολογία να στηρίζεται στη θεώρηση του συνόλου σε συνδυασμό με την εκτίμηση των επιμέρους στοιχείων. Ο διορθωτής μπορεί να λάβει υπόψη του και τη γενική εικόνα του γραπτού.

Γενικές αρχές και τεχνικές υποδείξεις για την αξιολόγηση των γραπτών δοκιμίων των  
Γενικών Εξετάσεων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο.